

Diabetes typ 1 och äldre - Aldrig utan min pump

Anette Sandberg, specialistsjuksköterska diabetes
Sophie Örjansdotter Orr, specialistsjuksköterska diabetes

Endokrinmottagningen, Skånes universitetssjukhus Lund

Specialistsjuksköterskeutbildning diabetes, Uppsala

Uppsats: "Aldrig utan min pump – upplevelser av att leva med avancerad insulinpump hos äldre personer med typ 1 diabetes"

"I: Du nämnde precis att du inte kunde tänka dig att vara utan pumpen men jag undrar om har du funderat på någon situation där det kan...

D: Aldrig

I: ...där det kan vara aktuellt?

D: Aldrig

I: Aldrig?

D: Nej."

Äldre med typ 1 diabetes

- Över 65 år
  - Individuella skillnader
- Antalet äldre ökar tack vare bättre behandlingar
  - Längre förväntad livslängd
  - God vård på lika villkor
    - Patientsäkerhet

Utmaningar för äldre med typ 1 diabetes

- Samsjuklighet

- Komplikationer av både hypo- och hyperglykemier

Fallrisk, frakturer, förvirring, infektioner, malnutrition,

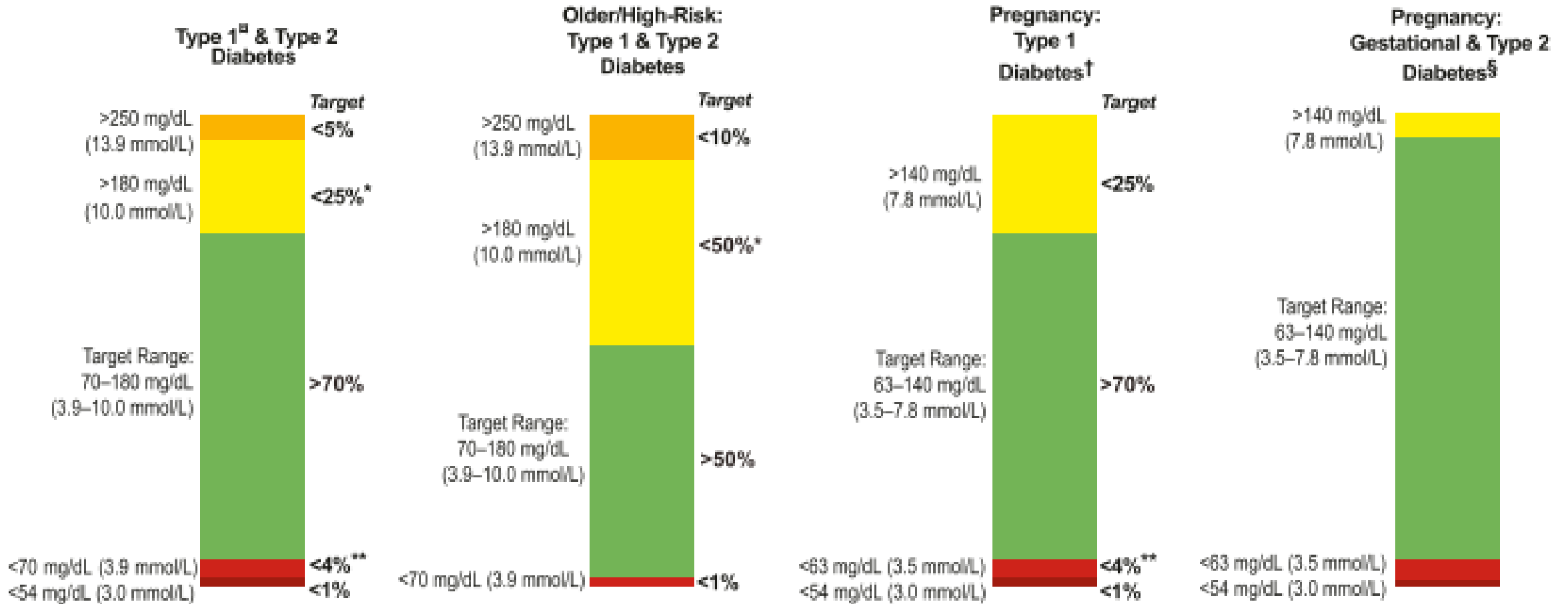
fotsår, nedsatt syn, dialys, dålig balans

Akut ketoacidosis

Inläggning på sjukhus

- Kostsamt för individ och samhälle

Battelino, T. et.al. (2019). Clinical targets for continuous glucose monitoring data interpretation: Recommendations from the international consensus on time in range. *Diabetes care* 42, 1593-1603

Vad är en avancerad insulinpump?

- Ett system som innebär att en insulinpump sammankopplas med en kontinuerlig glukossensor (Continuous Glucose Monitoring, CGM)
  - Med hjälp av en algoritm så ökar och minskar pumpen insulindoseringen
    - Ger extra doser vid behov
  - Minskar eller stoppar tillförseln av insulin när glukosvärdet sjunker

Vad säger forskningen?

Äldre användare:

- Mer tid i målområde (3,9 mmol/L -10 mmol/L)
  - Färre hypoglykemier

Yngre användare:

- Utmaningar med att lita på systemet och våga släppa kontrollen
  - Stabilare glukosvärde
  - Minskad diabetesbörda
- Ökad flexibilitet och självständighet
  - Problem med larm, CGM

Behandling med insulinpump bland personer över 65 år

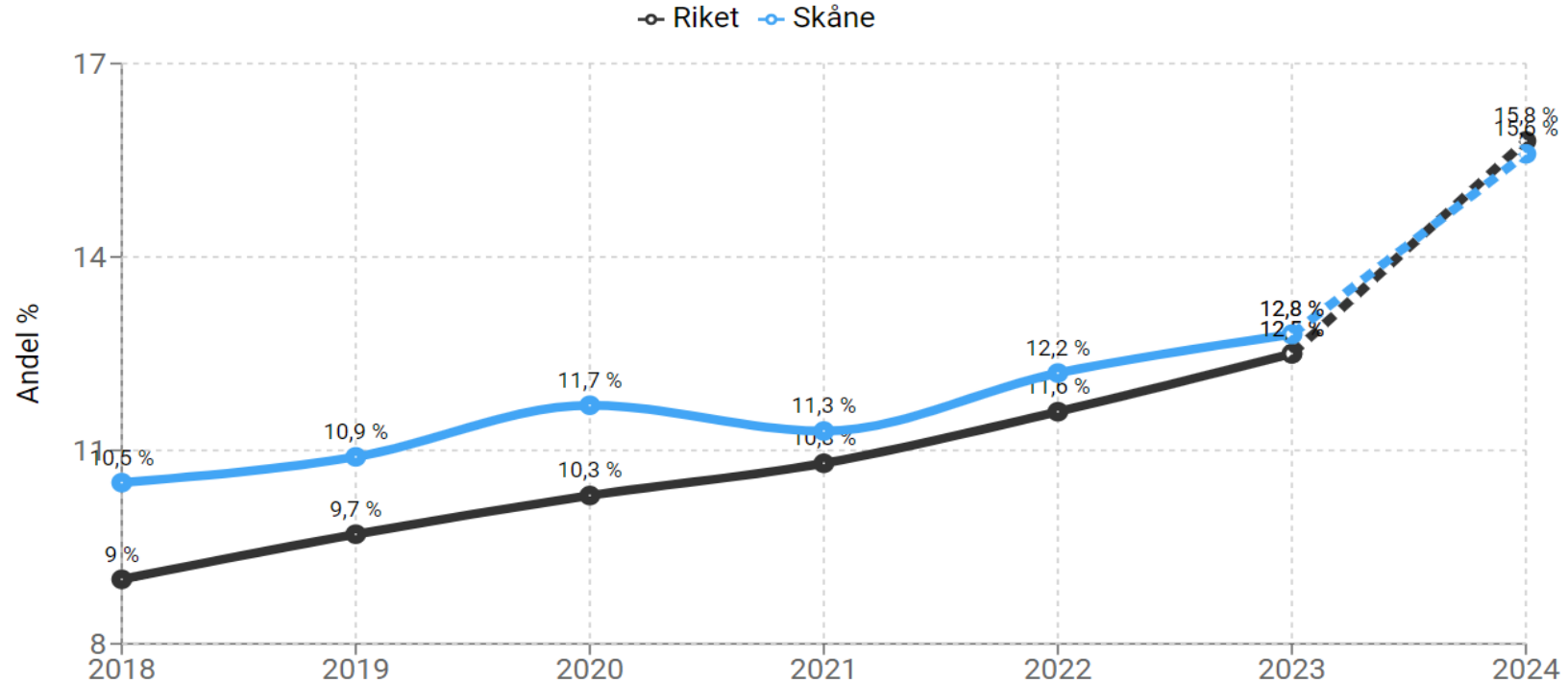
Utdrag från NDR

Andel Med insulinpump

Vårdenhetstyp: Vuxenvård, Diabetestyp: Typ 1, Ålder: 65 till 99+ år

Visa pågående år Anpassad y-axel

Uttagsdatum: 2024-03-03

Endast enheter med minst 20 rapporterade individer på indikatorn syns i statistiken.

UPPSALA
UNIVERSITET

Metod

Design:

Kvalitativ

Urval:

Äldre personer med typ 1 över 70 år som använde avancerad insulinpump

Datainsamling:

Semistrukturerade intervjuer, 10 deltagare

Intervjutid 40 min – 1 tim 10 min

Personcentrerad vård

Deltagare

<i>Variabel</i>	<i>Medel</i>	<i>Intervall</i>
Ålder	75 år	70 – 83 år
Diabetes-duration	48 år	13 – 67 år
Insulinpump duration, uppskattad	17 år	6 – 37 år
Tid med avancerad insulinpump /automatläge	1 år 8 månader	1 månad – 3 år och 6 månader
Tid i målområdet (3,9–10 mmol/L)	74%	39 – 96%
Andel uppmätta hypoglykemier	1%	0 – 3%
HbA1c	51 mmol/mol	36 – 60 mmol/mol

Tema, kategorier och subkategorier

Ta kontroll över ett liv med diabetes - ett livslångt lärande

Diabetes hela livet

Att leva med avancerad insulinpump

Stöd av omgivningen

Från
koksprutor till
insulinpump

Anpassa
livet

Att införliva
nödvändig
kunskap

Att lämna
över
kontrollen

Det
professionella
stödet

Tankar om
framtiden

Praktiska
utmaningar

Stödet från
andra

*“Som jag känner
det så här, så
sköter den det
bättre än jag
hade klarat själv.”*

”Nöjd”

*”Jag känner mig
tacksam för att
de inte sätter
någon
åldersgräns”*

*...när man blir äldre är
detta ännu bättre... än
tidigare... att jag är trygg
med den... ..den sköter
sig själv och sådär... så
det kan inte vara bättre
egentligen.”*

Slutsats

- Erfarenhet av tidigare insulinpump bidrog till god egenvård och hantering
  - God sjukdomsintegration

- **Förbättringar**

- Stabilare glukoskontroll, minskad diabetesbörda, hög nöjdhet

- **Utmaningar**

- Ny kunskap, ändrade beteenden, CGM, larm

Starkt önskemål om att fortsätta med insulinpump

Slutsats

Personcentrerad vård bidrar till förbättrat stöd inför, under och efter start av avancerad insulinpump

Behov av att förstå personens livsberättelse och att anpassa uppföljning individuellt

Patientsäkerheten
Sviktande kognitiva funktioner

Involvera anhöriga vid behov

Diabetessjuksköterskan behöver ha kunskaper om teknik

Vara beredd på en framtid med fler äldre som använder avancerad diabetesteknik

Frågeställningar

Hur ska vi tänka vid pumpstarter/pumpbehandling bland äldre?

Vilka förutsättningar krävs för att diabetessjuksköterskor i primärvård och kommun ska kunna bedriva en säker vård för äldre med tekniska diabeteshjälpmedel?

Vad gör vi när vi patienten inte kan hantera insulinpumpen självständigt?

